

Uzávěrka registrací do tvůrčích dílen při Šrámkově Sobotce se blíží

Sobotka, 26. května 2023 – Přihlaste se do některé z tvůrčích dílen 67. ročníku Šrámkovy Sobotky, festivalu českého jazyka, řeči a literatury. Pod titulem **Poslyš, jak zní: mluvená řeč, hlas a rozhlas se uskuteční od 1. do 8. července 2023.**

Součástí festivalu je řada celotýdenních (nebo kratších) tvůrčích dílen pro dospělé i děti. Jejich účastníci se za vedení zkušených lektorů věnují aktivitám souvisejícím s jazykem, řečí a literaturou. A jako ostatní návštěvníci festivalu zažívají další opulentní program v podobě přednášek, autorských a scénických čtení, besed, výstav, pořadů pro děti, divadel, koncertů či filmových projekcí. Při 67. ročníku tomu nebude jinak!

Přihlásit se do tvůrčích dílen je možné prostřednictvím webových stránek festivalu, kde je umístěn registrační formulář. Registrace je nejvýhodnější do konce května. Pro studenty je připraven zvýhodněný studentský balíček. **Pomyslným rodinným stříbrem jsou dílny uměleckého přednesu.** Hlasová interpretace uměleckého textu bude i obsahem učitelské dílny vedené H. Kofránkovou. Nechybí tradiční Dílna sborového zpěvu vedená J. Šlupkou Svěrákem.

Z nabídky garantka dílen, členka přípravného výboru festivalu Lada Blažejová vypíchla: „*Dílnu věnovanou literární kritice s E. Gilkem, jejíž výstupy tiskne časopis Tvar nebo dílnu tvůrčího psaní s R. Malým. Též dílny překladu (z angličtiny a němčiny s T. Dimterem a P. J. Poncarovou) či divadelní adaptace nedramatického textu s K. Čepkovou. Téma festivalu uchopují dílny rozhlasové tvorby s J. Kačmarčíkem a voicebandová se Z. R. Šturmou.*“ Všechny dílny doplňuje praktická Hlasová dílna V. Holčákové.

Pro zájemce o vzdělávání jsou připraveny didaktické dílny: S K. Smolíkovou o poslechu audioknih a tvůrčím psaní pro děti, s M. Tomáškem o Máchovi, Erbenovi a Němcové, s J. Křečkem o skvělých Dílnách České knihovny, s P. Novotným o možnostech zvukové poezie. Na přednášku při loňském ročníku naváže M. Ptáčnicková s onomastickým seminářem. S. Štěpáník se bude zabývat autenticitou výuky mateřštiny.

A pro děti? „*Dětských dílen je připraveno vícero, vyberete si podle věku i zájmu dítěte. Mají i potenciál příměstského tábora,*“ říká vedoucí Městského kulturního střediska Sobotka Pavlína Havlová. „*Nejmenší děti od 3 let mohou navštěvovat zážitkovou dílnu nebo hudebně-výtvarnou dílnu. Dětem ve věku 6–10 let nabízíme opět dramatickou dílnu. A nejstarší děti ve věku 10–15 let se mohou přihlásit k E. Sukové a zkusit napsat a nahrát pohádku. Neváhejte a své děti přihlaste!*“ Rodiče mohou absolvovat dílny pro dospělé a zároveň si být jisti, že jejich děti tráví čas smysluplně a bezpečně. Pro děti je zároveň organizována odpolední linie divadel a autorských čtení.

Frekventanti dílen vystupují při jejich **přehlídce Jarmark dílen** v pátek odpoledne a večer. Výstup dětských dílen pak celý festival uzavírá. **Podrobnosti o dílnách** podává webová stránka <https://sramkovasobotka.cz>.

Kontakt pro média: Jan Bílek, člen Přípravného výboru ŠS, 605 301 191, bilek.jan1@gmail.com;
Lada Blažejová, členka Přípravného výboru ŠS, garantka dílen, 774 139 636, dilny@sramkovasobotka.cz.

Příloha: Dílny tvůrčí a didaktické

VÍCEDENNÍ PRO DOSPĚLÉ

Dílna rozhlasové tvorby

MgA. Josef Kačmarčík

Téma letošního ročníku této dílně přímo nahrává. Účastníci si budou moci vyzkoušet rozhlasovou práci ze všech stran a dostanou možnost vytvořit svá vlastní krátká zvuková díla. Zaměříme se na zvuk, dech, hlas, slovo, hudbu a jejich souzvuk jako na možnosti dramatického rozhlasového vyjádření. Pokusíme se ohledat hranice, kam až může rozhlasová tvorba zasáhnout a jakým způsobem lze působit na posluchače. Zkusíme také využít český jazyk jako podnět a inspiraci pro tvorbu. A v neposlední řadě budeme hledat rozdíl mezi tím slyšet a poslouchat.

Dílna sborového zpěvu

Mgr. Jiří Šlupka Svěrák

Zdravě ambiciózní hudební setkávání s repertoárem sestaveným z lidové poezie, v němž se objevují sbory, voicebandy i sóla. Tradičně nevynecháme také jazzové, rockové i spirituálové písně. Pokud hrajete na nějaké nástroje, vezměte je s sebou, mohli bychom vytvořit i malou doprovodnou kapelu.

Dílna tvůrčího psaní veršem i příběhem

Mgr. Radek Malý, Ph.D.

V této dílně si vyzkoušíme práci s některými známými i méně obvyklými básnickými formami. Zaměříme se na práci především s vázaným veršem a rýmem, ale nenecháme si ujít ani verš volný. A protože poezie přeci jen není pro každého, zkusíme si i napsat i nejméně jednu povídku na dané téma. Při tom všem se pokusíme mít na zřeteli dětského (mladého) čtenáře a dozvíme se také něco o situaci s vydáváním knih nejen pro děti v České republice.

Dílna uměleckého přednesu

MgA. Jakub Doubrava, MgA. Vít Roleček, Mgr. Aleš Vrzák

Zaměříme se na interpretační práci s literárním textem vhodným k přednesu. Účastníci se pod vedením lektora vypořádají s dokončením výběru literárního textu k přednesové interpretaci (vhodná je poezie nebo próza, nikoliv monolog) a budou se v maximálně pětičlenné skupině nořit do sfér rozboru, výkladu, prokreslování představ, prožití, hledání interpretačního klíče, zkoušení, hlasových improvizací, pokusů, omylů, boje s pamětí, nových výkladů, dalšího zkoumání... a nakonec možná vystoupí v připraveném recitačním výkonu.

Divadelní adaptace (ne)dramatického textu

MgA. Kristýna Čepková

Na základě loňské pozitivní zkušenosti se opět ponoříme do neprobádaných vod slov, podtextů a především situací, abychom spolu, ale i individuálně napsali krátký dramatický text. Ten bude adaptací prozaické literární předlohy, pravděpodobně povídky. Kreativitě se meze nekladou, jediným pravidlem je, že výsledný text by měl mít potenciál být hrán, tedy obstát na jevišti.

Dílna anglofonního překladu: zvuk a ticho

Mgr. Petra Johana Poncarová, Ph.D.

Během dílny se zaměříme na způsoby, jakými literatura, zejména próza, pracuje s různými druhy zvuku, včetně hudby a zpěvu, a jak nakládá s tichem. V úvodních diskuzích se dotkneme i širších témat, jako je vztah mezi různými médii (popisy hudby v literatuře). Text k překladu si účastníci/účastnice dílny volí v konzultaci s lektorkou. V závěru dílny si při čtení hotových překladů vyzkoušíme, jak fungují na stránce i při živém přednesu, a co může čtení nahlas v překladu odhalit.

Dílna překladu z němčiny

Mgr. Tomáš Dimter

Základním tématem překladatelské dílny z německého jazyka bude rozhlasová hra. Za týden přeložíme kompletní rozhlasovou hru, naučíme se varianty překladu dialogu, žánru, dialektu.

Co prozradí hlas, to slova neslyší

Mgr. Vendula Holčáková

Prostředek k sebevyjádření je hlas. Právě skrze něj se projevuje naše individualita. Sám hlas je sdělení. Slova nesou další význam navíc. Jedno ovlivňuje a podporuje druhé. V dílně se budeme snažit svému hlasu porozumět, objevovat jeho možnosti, hledat k němu nové cesty, dýchat, intonovat, artikulovat... A pak si o tom i povídat.

Tvůrčí voicebandová dílna aneb Od E. F. Buriana až po současnost

Zdeněk R. Šturma

Voiceband vyjadřuje sborovou recitaci textu, která v rytmu a intonaci jevištní řeči napodobuje běžné hudební vyjadřování. Účastníci dílny se seznámí s principy voicebandové tvorby. Na základě rekonstrukcí zpracování

souboru ÚstaF-voiceband.cz si frekventanti workshopu osvojí různé tvůrčí a dramaturgické postupy a techniky voicebandu. Součástí vlastní kreativní činnosti bude i tvorba zcela nových voicebandových kousků na základě nabídnutých textů ať už ze strany vedoucích dílny, nebo dle návrhů účastníků. Když budeme šikovni, může být výstupem dílny krátké představení, voicebandové pásmo.

Objevit známé zážitkem – netradiční cesty k Máchovi, Erbenovi a Němcové

třídenní didaktická dílna, středa 5. 7. až pátek 7. 7.

Mgr. Martin Tomášek

Třídenní dílna, kde nás čeká týmová hra jako akční pouť Máchovým dílem, budeme se snažit lépe porozumět básnickovým textům a době, v níž tvořil. Pokusíme se začíst do Erbenovy Kytice jako do galerie různých podob lásky či jako biedermeierovského kodexu správného jednání. A ukážeme si, jak mediální obrazy B. Němcové ovlivňují naše vnímání.

- I. Zahrajte si společně únikovou hru! Tři až čtyřčlenné týmy se vydávají na pouť Máchovým dílem, své čtenářské schopnosti využívají při řešení série různorodých výzev. Cílem je využít týmového potenciálu, posunout hranice sebepoznání a společně lépe porozumět básnickovým textům, době i společnosti, v níž žil a tvořil.
- II. Erbenova Kytice vyšla poprvé před 170 lety. „Známe ji jako své boty.“ „Všechno už bylo řečeno.“ „Pro mě, dnešní čtenářku / dnešního čtenáře, ji básník určitě nenapsal...“ Omyl! Omyl! Omyl! Pojdme se do sbírky soustředěně začíst a pochopit ji třeba jako galerii různorodých podob lásky, biedermeierovský kodex správného jednání nebo jako setkání s těžkým romantičným českého venkova. Prověřme tradované, nechme se překvapit nečekaným, doceňme Erbenův vypravěčský um.
- III. V dílně vyjdeme z dosavadních znalostí a čtenářských zkušeností jejích účastníků a zjistíme, jaké mediální obrazy Boženy Němcové ovlivňují naše vnímání. Následně se ponoříme do XV. kapitoly Babičky, sledováním jednotlivých motivů a jejich následnou konfrontací se důkladněji přiblížíme k autorčině literárnímu stylu a filozofii. Cílem dílny je uvědomit si autorčin doslova revoluční pohled na svět a jeho poznávání.

Jak děti rozepsat – dílna psaní k využití pro práci s dětmi 1. stupně

Mgr. Klára Smolíková

Proč s dětmi poslouchat audioknihy? – dílna poslechu k využití v knihovnách a školách (3. – 4. 7.)

Jak chytit literární slinu, uspořádat tvůrčí myšlenky, zkrátka se rozepsat? Lektorka účastníky provede tvůrčím procesem. Především se zaměří na představení nápadů, jak si s dětmi užít psaní za pomoci hravých minilekcí a pracovních listů z jejích publikací (*Jak vyžrát na knihy?*, *Fantastické psaní*, *Vstupte do literárního doupěte* nebo *Zakousněte se do knihy*). Zájemci se třeba dozvědí, jak autoři pracují s počasím, proč mají zostřené smysly nebo jak pojmenovat literárního hrdinu. Vyzkouší si, jak stínovat knihy a odpíchnout se od nich k tvorbě vlastního příběhu.

Už jste zkoušeli nabídnout dětem knihy k poslechu? Vyplatí se audioknihy kombinovat s četbou, měli bychom posluchače během poslechovky zabavit další činností a jakou váhu má vlastně samo poslouchání? Na tyto a další otázky budou účastníci dílny hledat odpovědi spolu s lektorkou Klárou Smolíkovou, spisovatelkou, ale také milovnicí audioknih, která je recenzuje i hodnotí v soutěži Audiokniha roku. Seznámíme se s rozmanitostí záznamových médií i se současnou situací na audioknižním trhu. Nahlédneme do nahrávacího studia i historie poslechu a zamyslíme se nad výzvami, které mluvené slovo přináší.

Od interpretace ke kritice

doc. Mgr. Erik Gilk, Ph.D.

Kurz navazuje na předchozí dílny věnované interpretaci a kritice, avšak jejich účast rozhodně není podmínkou pro letošní dílnu. Vedle ryze praktického aspektu, tedy psaní vlastních kritických textů, bude pozornost věnována rovněž interpretaci vybraných uměleckých děl (povídek), neboť interpretace, analýza či výklad tvoří neodmyslitelnou součást práce literárního kritika. Výstupem dílny bude publikace zredigovaných recenzí účastníků v literárním časopise Tvar.

Učitelská interpretační pro účastníky EXODu a další zájemce

Mgr. Hana Kofránková

Zvládnutí přednesu a výrazného čtení musí patřit k výbavě každého učitele češtiny! Vycházíme z tradice sólového i kolektivního přednesu. Zabýváme se interpretací poetických i prozaických textů. Věnujeme se především nastudování kolektivního vystoupení, prostor mají též individuální konzultace. Výstup dílny v podobě samostatného pátečního programového bloku patří k vrcholům přehlídky tvůrčích dílen. Dílnu nabízíme jako součást pobytového balíčku učitelského EXODu a je možné domluvit i účast dalších zájemců. Časový rozvrh práce v dílně se nekříží s přednáškami.

JEDNODENNÍ odpolední PRO DOSPĚLÉ

Autenticita výuky češtiny (6. 7.)

doc. PhDr. Stanislav Štěpáník, Ph.D.

V mezilidských vztazích toužíme po autentičnosti. Chceme, aby lidé, s nimiž se setkáváme, byli autentičtí. Aby zážitky, které máme prožít, byly autentické. I metafory, které používáme, odkrývají naši touhu po autentičnosti: *pod kůži, k jádru věci, pod povrch* aj. Autentičnost znamená opravdovost – a to platí nejen pro běžný život, ale i pro školu, výuku českého jazyka nevyjímaje. Jak by na kontext „tam venku“ měla reagovat výuka češtiny? Jak utvářet vyučovací a učební prostředí češtiny tak, aby bylo autentické? A proč je to vůbec důležité?

Slovo jako zvuk a hudba (5. 7.)

Dr. phil. habil. Pavel Novotný, Ph.D.

Dílna se zabývá možnostmi zvukové poezie: od čistě artikulačních kreací až po kompozice vytvářené pomocí technických zásahů do prefabrikované nahrávky.

Onomastická dílna aneb Cesta do světa vlastních jmen (3. 7.)

PhDr. Martina Ptáčnicková, Ph.D.

Pojďme se společně zamyslet nad didaktickým potenciálem vlastních jmen, jejichž pozice ve školní výuce nebývá vždy plně doceněna a redukuje se spíše jen na pravopisné ztvárnění. Společně si ukážeme hravé způsoby, jimiž lze žákům přiblížit soustavu českých příjmení či místních a pomístních jmen. Dílna je určena učitelům základní, ale i střední školy. Účastníci si odnesou tipy na konkrétní aktivity a přípravu pracovních listů a poznají, že vlastní jména jsou nástrojem, pomocí něhož lze ve výuce snadno dosáhnout mezipředmětového propojení.

Učitelská dílna k Dílnám České knihovny (4. 7.)

Mgr. Jan Křeček

Česká knihovna představuje reprezentativní literární díla vzniklá v českých zemích od počátků našeho písemnictví po současnost, jak se píše na webu knihovny.cz. Již několik let k ní neodmyslitelně patří materiály pro školy – tzv. Semináře a nověji tzv. *Dílny*, tedy sady úloh pro práci se studenty. V naší „Dílně k Dílnám“ se podíváme na to, jak taková Dílna vypadá, jak vzniká – a zkusíme si připravit základy pro zcela novou Dílnu České knihovny.

VÍCEDENNÍ DĚTSKÉ

Povídejme si, děti (pro děti od 3 do 6 let)

MgA. Jitka Míčková a Lea Švejdová, Dipl. um.

Jak by to vypadalo, kdyby se potkali bratři Čapkové s Karlem Högerem, Dášeňkou, pejskem a kočičkou? To poznáte, když se k nám přidáte do dílny určené předškolním dětem. S využitím metod výchovné dramatiky, přes pohyb, tělo a sluch v ní společně objevíme pohádkový svět Josefa a Karla Čapkových a kouzelný hlas Karla Högera.

Dramatická dílna: Pompanela (6 – 10 let)

MgA. Mgr. D. Prokopová, Mgr. BcA. Majka Šmolková

Jak může znít růže, která právě kvete? Slyšíš, jak zní strom v parku? A co když je něco trápí? Dovedou nám to vůbec říct? To všechno se pokusíme objevit v naší dramatické dílně. Pomůže nám k tomu příběh jedné tvrdohlavé květiny z parku, které se nechtělo jít spát.

Dramatická dílna: Pohádky do ucha (pro děti od 10 do 15 let)

MgA. Eva Suková, Ph.D.

V rámci dílny si zkusíme nejprve vymýšlet pohádkové (případně hororové – strašidelné) příběhy. Budeme vycházet ze zajímavých míst v Sobotce, tajemných domů, neobvyklých předmětů, útržků rozhovorů lidí, které náhodně potkáme... Ale také budeme hledat inspiraci v již existujících místních pohádkách a legendách (třeba jen podle názvu). Vzniklé příběhy bychom pak nahráli a formou „rozhlásového vysílání“ bychom je pustili posluchačům – třeba jako netradiční pohádku po obědě.